

Αριστερά ο πίνακας «Υδρα» (1953) του Νίκου Νικολάου και δεξιά η ταπισερί του «Υδρα Β» (δεκαετία 1980)

Ο χρωστήρας δίπλα στον αργαλειό

«Διάλογοι» πινάκων και ταπισερί στο Μουσείο Μπενάκη

ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Μοιάζουν σαν δύο σταγόνες νερό κι όμως είναι πλάσμενα από διαφορετικά υλικά. Μια βυθισμένη πολιτεία, μια γοργόνα, ένα γλέντι στο ακρογιάλι... Ζωγραφικά έργα που φέρουν υπογραφές των Γιάννη Μόραλη, Σπύρου Βασιλείου, Νίκου Χατζηκυριάκου - Γκίκα, αντιστοίχως, και πλάι τους οι ίδιες εικόνες, μόνο που αντί για χρώματα πάνω στον καμβά έχουν «γεννηθεί» από νήματα και η παράσταση που απεικονίζουν έχει πάρει μορφή όχι με τη βοήθεια του χρωστήρα, αλλά με εκείνη του αργαλειού.

Είναι έργα «δίδυμα» που κάποιες φορές είναι ολόιδια κι άλλες παρουσιάζουν εμφανείς διαφορές, παρά την ίδια μήτρα που τα γέννησε. Πίνακες ζωγραφικής ή γλυπτά που μεταμορφώθηκαν σε ταπισερί και τα οποία για πρώτη φορά σε τόσο μεγάλη έκταση συμπαραρροισάζονται στην έκθεση «Υφάνσεις. Ζωγραφική και ταπισερί στην Ελλάδα από το 1960» που διοργανώνεται από την Alpha Bank και το Μουσείο Μπενάκη με 70 έργα 30 ελλήνων εικαστικών υπό την επιμέλεια της Ειρήνης Οράτη και του Κωνσταντίνου Παπαχρίστου.

«Στόχος της έκθεσης είναι να αποκαλύψει μια πολύ σπουδαία, άγνωστη ως τώρα, όψη της ελληνικής χειροτεχνικής παραγωγής που αναπτύχθηκε στις δεκαετίες 1960-1980. Πρόκειται για μια τέχνη παραγνωρισμένη, γεγονός που οφείλεται στο ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει μακρά παράδοση στην ταπισερί» εξηγεί στα «ΝΕΑ» η ιστορικός τέχνης και επιμελήτρια της συλλογής έργων τέχνης της Alpha Bank Ειρήνη Οράτη, η οποία επισημαίνει ότι χρειάστηκαν δύο χρόνια για την προετοιμασία της έκθεσης ώστε να συγκεντρωθούν ταπισερί και χειροποίητα καλιά από την Ελλάδα και το εξωτερικό δίπλα στα αντίστοιχα ζωγραφικά έργα από τα οποία προήλθαν.

Διόλου εύκολη διαδικασία, η δημιουργία μιας ταπισερί μπορεί να απαιτούσε εργασία ακόμη και τριών εργατριών ταυτόχρονα επί έναν χρόνο σε οριζόντιο αργαλειό. Η συγκεκριμένη παραγωγή αναπτύχθηκε στην Ελλάδα από τη δεκαετία του '60, οπότε άρχισε και η αναβίωσή της στην Αγγλία και τη Γαλλία χάρη στον ζωγράφο

Γιάννη Φαϊτάκη, ο οποίος ύστερα από σχετικές σπουδές στη Γαλλία ήταν ο πρώτος που μετέφερε ζωγραφικά έργα στον αργαλειό στο πλαίσιο της οικοτεχνίας, μιας από τις δραστηριότητες της τότε βασιλικής πρόνοιας. Το πλούσιο αρχείο που δημιουργήθηκε από την εποχή εκείνη με έργα μεταξύ άλλων των Γιάννη Τσαρούχη και Γιάννη Νικολάου βρίσκεται σήμερα σε πολύ καλή κατάσταση στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Στην ίδια έκθεση θα βρουν θέση χειροποίητα καλιά που δημιουργήθηκαν την επόμενη δεκαετία με πρωτοβουλία της γκαλερί Νέες Μορφές, βασισμένα σε έργα των Δημήτρη Μυταρά, Βάσως Κατράκη, Χρόνη Μπότσου και Χρίστου Καρά μεταξύ άλλων, ενώ την ίδια εποχή ορισμένοι Έλληνες έδιναν τα σχέδιά τους σε γαλλικά εργαστήρια υφαντικής, όπως ο Αλέκος Φασιανός, η Αλεξ Μυλωνά και ο πολιτογραφημένος Γάλλος Μάριος Πράσιнос, έργα του οποίου θα ταξιδέψουν στην Αθήνα.

«Το νήμα, το υφάδι, η τρίχα, είτε φυσική είτε τεχνητή, αποτελούν έναν ιδιαίτερο τρόπο έκφρασης που επιστρέφει στην τέχνη. Η πιο πρόσφατη εκδοχή της είναι η fiber art, μέσω της οποίας δημιουργούνται έργα περίπλοκα, τριών διαστάσεων, τα οποία και αυτά θα παρουσιαστούν στην τελευταία ενότητα της έκθεσης με επίκεντρο την εμβληματική κατασκευή του 1984 της Βούλας Μασούρα» καταλήγει η Ειρήνη Οράτη.

INFO

Η έκθεση «Υφάνσεις. Ζωγραφική και ταπισερί στην Ελλάδα από το 1960» στο Μουσείο Μπενάκη (Πειραιώς 138) από τις 22 Νοεμβρίου 2019 έως τις 16 Φεβρουαρίου 2020